It´s small world: Disneyland, the Family and the Multiple Re-representations of American Childhood

V Disneylandu jsem nikdy nebyla. Má jediná zkušenost se zábavou podobného typu se vztahuje ke kolotočům, které zaparkovaly dvakrát do roka uprostřed sídliště. Nikdy jsem si po jejich návštěvě nepovzdychla, že bych si přála být mladší, jak se to stalo šestileté návštěvnici Disneylandu. Když mi bylo 18let, navštívila jsem zábavní park v Kanadě, který by se alespoň rozlohou mohl přirovnat k Disneylandu. I tam jsem si spíš užívala adrenalinové pocity vyvolané rychlostí a nebezpečím, než nostalgii.

Po přečtení článku *It´s small world* jsem získala dojem, že Disney musí zaměstnávat skupinu špičkových sociologů, dokázal-li postavit dílo, jehož promyšlenost a perfektní fungování autoři rozkrývají. „Disneyland slouží ke znovu obnovování konvenčních hodnot a praktik.“…“Disneyland reprezentuje idealizované dětství i vztahy v konvenční rodině.“

Autoři popisují Disneyland jako exkluzivní i inkluzivní prostředí. Inkluzivní v tom, že v tomto malém světě všichni lidé bez rozdílu věku, phlaví, barvy pleti a podobně mají k dispozici stejné zážitky. Sdílení tohoto pozitivního zážitku je sbližuje a vytváří se tím intimní klubové prostředí, jehož členství se získá koupí vstupenky. Členství v klubu můžeme potvrdit a veřejně se k němu hlásit i za jeho hranicemi pomocí zakoupených suvenýrů. Exkluduje ty, kteří by sterilní a bezstarostně prostředí parku narušili – opilce, blázny, drogově závislé, nevhodně oblečené a sama výše vstupného vylučuje skupinu chudých. Ti, kteří prošli branou, byli zároveň jakoby ujištěni o tom, že jsou váženými členy společnosti.
Bezstarostná atmosféra parku je založena na nepsaných principech, které všichni účastníci atrakcí předpokládají – iluze pocitu nebezpečí zažívaná na atrakcích, je vždy vyvážena jistotou „šťastného přistání“ a shledání se s rodinou; stejně jako v pohádkách, i tady samozřejmě končí vše happy endem.
Práce a zábava jsou tu striktně odděleny; práce je neviditelná, nikdo nemá zájem, aby rušila zábavu. Práce a odříkání, které předcházely tomu, že si celá rodina mohla dovolit zaplatit drahé vstupné je zamlčena.
V závěru autoři poukazují na to, že jestli je tato pasivní forma potěšení, považována za štěstí, tak to svědčí o velmi nízké úrovni požitků, harmonie a spokojenosti kdekoli jinde. Dospělí zavaleni prací a děti, pro které jsou školní povinnosti do jisté míry také (neplaceným) povoláním si pak jezdí pro svůj koncentrovaný bezstarostný balíček plný zábavy. Dětství jako takové neexistuje, existuje jen jeho obraz, který Disney reprezentuje a na který všichni – jak dospělí, tak děti – pohlížejí s jistou dávkou nostalgie.

V neposlední řadě je funkcí zábavního parku, stejně jako u jiných volnočasových aktivit, skrytá filozofická socializace rodiny. Je tedy Disneyland součástí socializace malých Američanů?

Postavičky z Disneyho pohádek mě minuly, takže zábavní park z dílny tohoto autora je mimo můj kulturní kontext, ale takový *Večerníčekland*, tak bych možná taky zavzpomínala.

Hana Dokoupilová